SVOBODA СВОБОДА

UKRAINIAN DAILY — УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК

Пам'ятаймо про Україну!

VOL. XCIX. No. 1. JERSEY CITY and NEW YORK, THURSDAY, JANUARY 2, 1992. CENTS 25 ЦЕНТІВ ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, ЧЕТВЕР, 2-го СІЧНЯ 1992. Ч. 1. РІК XCIX.

ЗАХИЩАЮТЬ УКРАЇНСЬКИЙ РИНОК

Київ (УНІАР). — Тут у п'ятницю, 27-го грудня, Президент України Леонід Кравчук підписав указ про соціяльний захист населення в умовах лібералізації цін. Указ передбачає, з метою посилення соціяльного захисту населення, з 2-го січня підвищення на 100% державних тарифних ставок і урядових окладів працівникам охорони здоров'я, освіти, культури, науки, правоохоронних органів, судів, органів державної влади і управління та інших організацій, що фінансуються з бюджету. Підприємствам і організаціям рекомендовано підвищити оплату праці працюючим з урахуванням існуючих фінансових можливостей.

На 100% також підвищуються державні пенсії. Розміри стипендій студентам, аспірантам, докторантам, учням ПТУ встановлюються у порядку, визначеному Кабінетом Міністрів України. При зростанні споживчих цін більш ніж у два рази дальший захист купівельної спроможности громадян буде здійснюватися шляхом індексації грошових доходів і періодичного перегляду розмірів державних соціяльних ґарантій.

У зв'язку з лібералізацією цін у Росії та з метою захисту споживчого ринку Кабінет Міністрів України та Національний Банк республіки ухвалили постанову 28-го грудня 1991 р. ч. 378 про заходи у зв'язку з введенням в обіг купонів багаторазового використання.

Згідно з постановою, з 10-го січня запроваджуються купони багаторазового використання для розрахунків населення за продовольчі і промислові товари. Купони виконуватимуть функції готівки еквівалентні відповідним купюрам грошей, виплачуватимуться не менше одного разу на місяць з розрахунку 25% від місячної суми прибутків, але не більше 400 карбованців. Перелік товарів, що продаватимуться за карбованці визначає спеціяльна інструкція. Разом з міністерством внутрішних справ встановлюється контроль за додержанням установленого порядку продажу товарів за купони, а Державний митний комітет має контролювати порядок переміщення купонів через митний кордон України.

УКРАЇНА ЗВІЛЬНЯЄТЬСЯ ВІД ЯДЕРНОЇ ЗБРОЇ

Москва (ПС УРП). — Тут 26-го грудня в газеті „Мегаполіс-Експрес" надруковане інформаційне повідомлення, що з України почався вивіз ядерної зброї. На думку автора, державний секретар ЗСА Джеймс Бейкер запропонував президентові Джорджеві Бушеві „якнайдорожче виторгувати офіційне визнання незалежної України" та Леонід Кравчук зовсім не виглядав засмученим на зустрічі з Дж. Бейкером. Він навіть назвав терміни. Протягом року Україна передбачає позбутися тактичної атомової зброї. До 2000-го року будуть звільнені шахти стратегічних ядерних ракет.

Щодо Чорного моря, то тут ще не все вирішено. Україна хоче позбутися і тут атомної зброї, але президент Росії Боріс Єльцин домагається, щоб ядерна зброя на кораблях залишилася і частина Чорноморської фльоти, на якій буде така зброя, має перейти до російських портів. Президент України Л. Кравчук закликав ЗСА допомогти експертам, щоб зліквідувати ядерну зброю менше, ніж за сім років. Дж. Бейкер відвідав штаб-квартиру НАТО, щоб проконсультуватися з цього приводу.

Тим часом в Україні вже почали вилучати ракети з бойових чергувань і їх перевозять на передзаводські бази, де в розкомплектованому стані вони чекатимуть доки з них вилучать плутоній та збагачений уран, а залишки перетоплять.

Та автор Василь Зоря, зауважує, що в Україні таких передзаводських баз немає. Отже зброя має бути знищена в Росії. Повідомляється, що Москва і Київ домовилися про це ще в листопаді 1991 року. Угода передбачає, що ядерна зброя, перевезена з України, не може бути зарахована до російських арсеналів, а підлягає обов'язковому знищенню. Україна вирішила ліквідувати свій ядерний потенціял і взялася за цю справу невідкладно. Цим самим Україна випереджає інші країни.

В Тбілісі бої продовжуються

Тбілісі, Грузія — „Ми маємо намір звернутися за допомогою до парляменту Росії", — заявив командуючий національною ґвардією Тенгіз Кітовані, відділи якої дев'ятий день ведуть бої проти прихильників президента Грузії Звіяда Гамзахурдії.

Бої точаться в центрі столиці, кожна зі сторін намагається захопити стратегічні пункти довкола уряду. З рук до рук переходять міські квартали, бої ведуться за поверхи і під'їзди. За офіційними даними, в Тбілісі загинуло з обох сторін біля 140 осіб і ранено 340 осіб.

Президент Грузії звільнив заступника міністра оборони республіки Бесіка Кутателадзе як „зрадника батьківщини". Кутателадзе напередодні перейшов на бік опозиції і висловився за резиґнацію З. Гамзахурдії, ґарантуючи для нього і його родини безпечний виїзд за межі Грузії.

Все більше спостерігачів схиляються до думки, що опір захисників будинку уряду, в підземеллі якого переховується президент, не має вже жодного сенсу, призводячи тільки до зайвих жертв і руїн.

В Тбілісі різко зросла злочинність, є немало випадків мародерства. Грузинська міліція зайняла вичікувальне становище.

УКРАЇНА МАТИМЕ ВЛАСНЕ ВІЙСЬКО

Київ (УНІАР, ПС УРП). — Сюди, 31-го грудня повернулася українська делеґація на чолі з Президентом України Леонідом Кравчуком з Мінська, де в понеділок, 30-го грудня, відбулася нарада керівників 11-ти держав, які увійшли до Співдружности Незалежних Держав.

В зустрічі, яка розпочалася в 11-ій год. за місцевим часом, взяли участь президент Азербайджанської Республіки Аяз Муталібов, президент Республіки Вірменії Левон Тер-Петросян, голова Верховної Ради Республіки Бєларусь Станіслав Шушкевич, президент Республіки Казахстан Нурсултан Назарбаєв, президент Республіки Киргизстан Аскар Акаєв, президент Республіки Молдова Мірча Снеґур, президент Російської Федерації Боріс Єльцин, президент Республіки Таджикістан Рахман Набієв, президент Туркменістану Сапармурад Ніязов, президент Республіки Узбекістан Іслам Карімов, президент України Л. Кравчук. В переговорах також взяли участь керівники урядів суверенних держав, міністри та інші офіційні особи.

Повернувшися з наради, Президент Кравчук повідомив, що українська делегація підписала у Мінську дев'ять документів з 15-ох, запропонованих на підпис делеґаціями. Вирішені питання щодо координаційних інститутів СНД, взаємодомопоги у розв'язанні екологічних проблем, розподілу закордонних кредитів і головне — військове питання. Від 3-го січня 1992 року, сказав Л. Кравчук у розмові з кореспондентом УТН, в Україні, почнеться вже фактичне створення власних збройних сил. Таке рішення ухвалили голови всіх держав СНД. Україна підписала документ про вхід до співдружности без'ядерною, позабльоковою, постійно невтральною державою. До 1-го липня 1992 року в в Україні не буде розміщено тактичної ядерної зброї, а до 1994 року — стратегічної ядерної зброї. До того, Україна матиме повну контролю над невикористанням, незастосуванням і знищенням ядерної зброї.

Президент Росії Б. Єльцин заявив кореспондентам, що стратегічні збройні сили будуть під єдиним командуванням, яке підлягає Раді керівників держав — членів СНД. Власні збройні сили будує і командує ними Україна, Азербайджан і Молдова. Вс інші держави погодилися, що їхні звичайні збройні сили будуть під єдиним командуванням.

Україна виступила проти збереження єдиної рубльової зони. Як заявив Л. Кравчук, Росія не забезпечує необхідними грошовими сумами інші держави, тому єдина рубльова зона є фікцією. Тим часом московські газети повідомили, що в Російському центральному банку рублів залишилося тільки на два дні, бо російські станки не встигають друкувати банкноти.

На міській нараді ухвалено також звернення до президентів Вірменії та Азербайджану про необхідність відновлення переговорів.

Підписання документів розпочалося біля 8-ої год. вечора 30-го грудня. Керівники держав підписали угоду про Раду керівників держав і Раду голів урядів СНД, угоду про стратегічні сили, угоду про збройні сили і прикордонні війська, угоду про спільне дослідження космічного простору, угоду про розподіл власности колишнього СССР за кордоном, про ліквідацію наслідків трагедії в Чорнобилі та серію інших документів.

Свят-вечір представлений на сторінках американського журналу

Джерзі Сити, Н.Дж. — На сторінках почитного американського місячника під назвою „Country Living" за січень появилася обширна інформація про український Свят-вечір із чотирма сторінками знаменитих професійних ілюстрацій, на яких показано всі головні страви, що їх підготовляє кожна українська господиня на цей вечір. У статті пера Джоенн Гайс є точно та правильно подані пояснення про український Свят-вечір 6-го січня та які з ним пов'язані віковічні традиції українського народу. Пояснення до звичаїв Свят-вечора дала американській журналістці Любов Волинець, працівник Українського Музею в Ню Йорку, а всі страви та приписи до них дали Тео Гевко, яка є членом редакції того місячника, та її мати Стефанія Гуменюк.

На мистецько виконаних світлинах показано страви в більшості уложені на мисках і тарілках прикрашених українською вишивкою, все на вишиваних обрусах. Там теж дідух, колосся і сіно, яке знаходиться на кожному свят-вечірньому українському столі. До кожної страви поданий точний перепис і під американською назвою ще й українська. Після кожного перепису, беручи до уваги сьогоднішнє зацікавлення здоров'ям та вагою, ще додана інформація про кількість товщу, протеїни, холестеролю та кальорій.

Американська журналістка після розмови із Л. Волинець подає також адресу Українського Музею в Ню Йорку, де можна довідатися більше про українську культуру та традиції.

Наслідком того, як інформують з УМ, є численні запити і телефони за інформаціями про Свят-вечір та інші українські традиційні звичаї.

Відбувся з'їзд Союзу Українок

Київ (УНІАР). — У Республіканському Будинку Кіно 20-го грудня розпочав працю перший всеукраїнський з'їзд Союзу Українок.

З'їзд почався молитвою за Україну. Присутніх привітали священики УАПЦ і УГКЦ. Всіх делеґаток було 420 з 23-ох областей України та з Кримської автономії. На з'їзді були присутні також гості з діяспори.

Обговорювано проблеми участи жінок у громадсько-політичному житті, у збереженні та відродженні традицій культури, родинного життя. На з'їзді говорилося й про історію жіночого руху, всеукраїнської спілки жінок.

З доповіддю на з'їзді виступила голова Всеукраїнської Координаційної Ради Атена Пашко.

Пластуни відбули лещатарський табір

Ґленнс Фоллс, Н. Й. — В цьому містечку знову загоміла українська мова, бо сюди, 25-го грудня з'їхалася пластова молодь на лещатарські табори. Це вже 37-ий зимовий пластовий табір, що його кожного року організують пластуни із Куренів УСП і УПС „Бурлаки".

Пластова молодь із ЗСА, Канади, цього року перший раз, з України, є добре відома в цій зимовій лещатарській місцевості. При в'їзді до Ленд Марк Мотор Ладж, колиби, де приміщені таборовики, пишається цілий час табору великий напис „Вітайте Пластуни". Український прапор висить поруч американського при в'їзді до колиби, як також на лещатарських з'їздах.

Група 129 учасників із пластового юнацтва та проводу є поділені на два окремі табори відповідно до віку. Головний табір, у Вест Мавтен, нараховує 83 учасники і 10 членів булави. Комендантом є пл. сен. Андрій Яців („Бурлака"), бунчужним є ст. пл. Тарас Ганкевич („ОХ"), а писарем ст. пл. Андрій Ганкевич („ОХ"). Табір старшого юнацтва, у Гор Мавтен, нараховує 22 учасників і сім членів булави. Комендантом є ст. пл. Юрій Галяревич („Бурлака"), бунчужним є ст. пл. Богдан Миколенко („Бурлака"), а писарем ст. пл. Роман Дулинський („ЧМ"). Лікарем для обох таборів є ст. пл. Марта Кушнір („Гребля"), а опікункою пластунок для обох таборів є пл. сен. Міра Ганкевич („Буреверха"). Адміністрація табору є у руках пл. сен. Юрія Даниліва („Бурлака") і пл. сен. Романа Левицького („Бурлака"). Цього року вперше є учасниками табору з України пластунка Софія Пронюк і Святослав Стрійський.

День у таборі розпочинається о год. 6-ій ранку руханкою, молитвою і сніданком, а відтак до год. 4-ої вечора таборовики є на лещатарських з'їздах. Вечорами відбуваються пластові та українознавчі зайняття, вечірки, а останнього дня табору, традиційні відвідини св. Миколая з дотепними дарунками для учасників. Закриття табору було у вівторок, 31-го грудня, в часі якого була роздача нагород за лещатарські першенства, красномовство та інші пластові вмілості.

Цього року представник Крайової Пластової Старшини, крайовий комендант ст. пл. Левко Голубець, відвідав таборовиків у п'ятницю, 27-го грудня.

Рівночасно в Україні на горі Тростян в Славську відбувається лещатарський табір для пластової молоді в Україні. Сподіваємося, що пластуни з України та інших країн будуть мати змогу частіше зустрічатися вільно на зимових, як і на літніх таборах.

Відбулися організаційні наради Округи УНС Ню Гейвену

Гартфорд, Конн. (Т.С.). — Наради Округи УНСоюзу відбулись в неділю, 10-го листопада, тут в залі УН Дому.

Голова округи д-р М. Снігурович відкрив наради в присутності 23-ох представників 12-ох Відділів. Голова Округи, привітавши головного предсідника УН-Союзу У. Дячук і всіх присутніх, попросив до слова головного предсідника.

У. Дячук почала доповідь про кількість організованих членів не тільки в Окрузі, але в загальному.

УНСоюз фінансово є в дуже доброму стані, але якщо нових членів не буде, то УНС не буде братською організацією, а фінансовою. Звітувала У. Дячук, що перше місце в організуванні нових членів має тепер Округа Трой-Олбані, друге Шамокін, третє Бостон, Ню Гейвен є на десятому місці. До листопада Округа здобула 37 нових членів, з того 59-ий Відділ 16 нових членів. У. Дячук дякувала Управі 59-го Відділу за організаційну працю, як і рівнож за братську діяльність. Підкреслила, що вище згаданий Відділ від 1976 року не зменшав числа своїх членів.

У. Дячук звернула увагу, що молоді професіоналісти забезпечуються в американських комерційних компаніях, а не в українських. УНСоюз має добрий товар і може конкурувати з комерційними компаніями. Жаль, що так є, хоч американські компанії не жертвують на українські потреби, як це робить УНСоюз. В минулому році Союз видав 1.5 міл. дол. на українські цілі, зокрема на допомогу Україні.

За останніх 10 місяців УНСоюз здобув 1,080 нових членів. Стейт Вашінґтон здобуває багато членів, бо туди приїжджає багато українських родин з України.

Стейти Іллиной, Ню Йорк і Ню Джерзі вимагають іспитів від нових секретарів. Стейт Коннектикат покищо не вимагає. У. Дячук звернула увагу на заступників секретарів, які є конечними, бо секретарі відходять і Союз не має з ким продовжувати працю. Рівно ж просила подавати

(Закінчення на стор. 3)

Хочуть розподілити гроші КПУ Церквам

Івано-Франківське (УНІАР). — Ще на передодні всеукраїнського референдуму 1-го грудня преса оприлюднила повідомлення, що з каси КПУ буде виділено 25 міл. карбованців на допомогу Українським Церквам.

Це проголошення було несподіванкою для багатьох депутатів Верховної Ради України. На той час ще не було постанови українського парляменту про націоналізацію фондів і майна КПУ. Ясна річ, що вірні різних віроісповідань почали цікавитися, як і за яким правилом будуть розподілені серед церков ці гроші. Як стало відомо з депутатських джерел, негайно після референдуму Комісія ВР України з питань культури і духовного відродження звернулася до Президента і ВР України з пропозицією щодо розподілення фондів КПУ серед Церков у такий спосіб, який видавався членам комісії найбільш справедливим. Тобто порівні — однакові суми надати трьом найбільш поширеним в Україні Цервкам. Мається на увазі УПЦ, УАПЦ і УГКЦ. Натомість, як стало відомо членам комісії ВР України з питань культури й духовного відродження, за рішенням апарату Президента чи його радників, передбачається УПЦ (тобто вчорашню РПЦ) виділити понад 11 міл. крб. із фондів КПУ. Слід зазначити, що донедавна (УПЦ (РПЦ) офіційно підтримувалась існуючою КПУ і урядом УССР.

Для УГКЦ передбачається виділити близько 5 міл. крб. і для УАПЦ 1,5 до 2 міл. крб.л, а іншим діючим релігійним віровизнанням в Україні, як кажуть в народі, „як прийдеться".

В УКРАЇНІ

(З повідомлень УНІАР)

Київ, 26-го грудня. — Президент України Леонід Кравчук видав низку указів про призначення на посади керівних осіб. На посаду віцепрем'єра України призначено Олега Слєпічева, який раніше був міністром торгівлі. На посаду голови Державного комітету у справах охорони державного кордону України призначено командуючого прикордонними військами України генерал-лейтенанта Валерія Губенка. Звання генерал-полковника внутрішньої служби присвоєно генералові лейтенантові міліції Андрійові Василишинові.

Київ, 26-го грудня. У міністерстві закордонних справ України відбулися переговори між амбасадором Ізраїля в Москві Аріє Левіном та міністром закордонних справ України Анатолієм Зленком. По закінченні переговорів сторони обмінялися грамотами про встановлення дипломатичних відносин між Ізраїлем і Україною. В той самий день А. Зленко прийняв делеґацію Китайської Народної Республіки. Учасники зустрічі обговорили питання взаємовигідної співпраці та міжнародного життя.

Київ, 26-го грудня. — У генеральній прокуратурі України відбулася пресова конференція генерального прокурора Віктора Шишкіна. Він наголосив, що легальною базою діяльности прокуратури є відповідний закон, ухвалений Верховною Радою. Заступники генерального прокурора розповіли, що через малу платню ніхто не хоче працювати за фахом, ідуть у бизнеси, тому в органах прокуратури хронічно не вистачає працівників. За минулий рік із 400,000 справ залишилися нерозкритими 154,000 злочинів.

Київ, 26-го грудня. — Пресова служба Київської військової округи організувала для українських та зарубіжних журналістів знайомство з 210 понтонно-мостовою ордена Червоного Прапора Верхньодніпровською бригадою. На пресовій конференції, яку вів начальник штабу КВО генерал-лейтенант Валентин Борискін, присутні мали змогу познайомитися з питаннями, що стосувалися створення та характеру збройних сил України, ходу призову, матеріяльного становища військових тощо. В. Борискін наголосив, що сьогодні армія підпорядкована лише Президентові України і міністрові оборони республіки. Віднині армія не буде втручатися у політику. Начальник організаційно-мобілізаційного управління, генерал-майор Плетенець повідомив журналістів, що плян призову виконано на 80 відсотків.

Ужгород, 26-го грудня. — Міська взуттєва фабрика та філія заводу телевізорів „Електрон" зупинилися через нестачу запасових частин та комплектуючих деталів. Тисячі робітників відправлені у безплатні відпустки. З тих самих причин на межі закриття є Свалявський лісокомбінат.

Київ, 24-го грудня. — 110 діячів науки і культури, серед яких Микола Амосов, Євген Сверстюк, голови Спілок художників, архітектів, кінометографістів, співголова „Меморіялу", направили звернення до Президента України Леоніда Кравчука. Документ закликає Президента сприяти відновленню видатного твору Ади Рибачук та Володимира Мельниченка „Стіни пам'яті". Нагадаємо, що „Стіну пам'яті", яка збудована на Байковій горі біля колюмбарів, майже десять років тому замуровано бетоном.

Київ, 27-го грудня. — Виступаючи на українській телевізії консул ЗСА у Києві Джан Степанчук заявив, що вже одержано листа від президента Буша до президента Кравчука про визнання незалежности України. У листі йдеться про те, що ЗСА готові незабаром встановити прямі і повні дипломатичні стосунки з Україною. Плянується також

(Закінчення на стор. 3)

НОВИЙ РІК

З уваги на свято Нового Року в середу, 1-го січня 1992 року, це число „Свободи" друкується з датою четверга, 2-го січня. Чергове число „Свободи" друкуватиметься у четвер з датою п'ятниці, 3-го січня 1992 року. — Ред.

У СВІТІ

В НЕДІЛЮ, 29-ГО ГРУДНЯ 1991 року, члени Постійного комітету всекитайських зборів народних представників схвалили підписання Китаєм міжнародного договору про нерозповсюдження ядерної зброї.

ПРЕЗИДЕНТ РОСІЇ Боріс Єльцин підписав указ, який створює необхідні умови для початку земельної реформи на території республіки. У її висліді селяни дістануть більші права на придбання і продаж землі, водночас реформа обмежить можливість купувати землю не для сільськогосподарських цілей.

В УКРАЇНІ РОЗПОЧАЛОСЯ створення національної ґвардії. Її головне завдання — захист конституційного ладу і територіяльної цілісности України. Крім того, ґвардія братиме участь в ліквідації наслідків стихійних лих, охоронятиме амбасади України в інших країнах. Кількість ґвардійців передбачено довести до 30,000 осіб.

ВЖЕ ПОНАД МІСЯЦЬ прихильники президента Сомалії Алі Маґді Мохаммеда і формування генерала Мохаммеда Фара Айдіда воюють одні з одними в Могадішо, використовуючи артилерію і ракети, руйнуючи місто. Загинуло майже 7,000 осіб, а понад 10,000 поранено. Ворогуючі сторони воюють не з огляду на різницю в політичних поглядах, а виключно за владу.

В ГРУЗІЇ ПРОДОВЖУЮТЬСЯ збройні сутички між військовими формуваннями, що зберігають вірність президентові Звіядові Гамзахурдії, і загонами національної ґвардії Тенгіза Кітовані .В суботу, 28-го грудня, значна група членів кабінету Гамзахурдії перейшла на бік опозиції і висунула вимогу, щоб президент зрезиґнував і передав свої повноваження в руки керівника парляменту. Згідно з останніми чутками, готується штурм будинку парляменту, де засів президент Гамзахурдія.

ЦИМИ ДНЯМИ В ДАМАСКУ відбувається зустріч керівників іракських політичних і релігійних сил, які виступають проти Саддама Гуссейна. Серед них є лідери двох найбільших курдських організацій. Провідники антисаддамівських угрупувань хочуть заручитися підтримкою Сирії, Ірану і Туреччини, уряди яких виступають проти режиму Саддама Гуссейна.

ЛЯҐОС ПЕРЕСТАВ БУТИ столицею найбільш населеної країни Африки — Ніґерії. Адміністративним центром відтепер буде Абуджа, що розташована за 800 кілометрів від Ляґосу. Туди переходить і резиденція президента країни.

В АМЕРИЦІ

КЕРІВНИКИ ТЕЛЕВІЗІЙНИХ мереж, а передусім ті, які відповідають за плянування програм, стверджують, що вимоги глядачів за останніх кілька років дуже змінилися. Тоді, коли ще дуже недавно пересічний глядач вимагав якнайбільше розвагових програм, то сьогодні можна завважити, що пересічний глядач вимагає більш точних і докладних вісток з щоденного життя в країні та подій у світі. Тому великі телевізійні мережі, не зважаючи на кошти, стараються тепер поширити свої програми щоденних пдоій, включаючи такі, як „60 хвилин" чи „20/20", які втішаються великою популярністю серед глядачів.

ДОСЛІДИ АМЕРИКАНСЬКОГО Департаменту сільського господарства, які зібрав і оприлюднив Відділ економічних дослідів і послуг, виказують що під сучасну пору в ЗСА землі придатної до сільського господарства є найменше за ціле століття. Це дуже непокоїть осіб зацікавлених сільським господарством в Америці, бо навіть в цьому випадку тільки половина цієї землі є в руках індивідуальних власників, а власниками другої половини є великі корпорації. У своєму звідомленні дослідники Департаменту сільського господарства кажуть, що такий спад землі придатної до культивування може в майбутньому дуже некорисно відбитися на вирощуванні збіжжевих культур та продукції харчів, не говорячи вже про зріст цін з цього приводу.

СВОБОДА SVOBODA
Український щоденник — Ukrainian Daily
FOUNDED 1893

Svoboda (ISSN 0274-6964) is published daily except Sundays, Mondays, and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302
Svoboda: (201) 434-0237 UNA: (201) 451-2200
Бюро УНС у Вашінгтоні: (202) 347-UNAW; (202) 347-8631 (факс.)

Subscription: 1 year — $40.00, 6 months — $22.00, 3 months — $12.00
UNA members 1 year — $15.00. Change of address — $1.00. Make check or money order payable to "Svoboda".

Postmaster: Send address changes to
Svoboda, 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302
Tel. (201) 434-0237, (201) 434-0807, (201) 434-3036

Second Class Postage paid at Jersey City, N.J.

Передплата на рік $40.00, на півроку — $22.00, на 3 місяці — $12.00
Для членів УНСоюзу $15.00 річно. За кожну зміну адреси — $1.00
Чеки і "money orders" виставляти на "Svoboda"

P.O. Box 346 Jersey City, N.J. 07303

Причини упадку Ґорбачова

Міхаїл Ґорбачов став сьомим з черги секретарем Комуністичної партії Совєтського Союзу 11-го березня 1985 року. За традицією у колишньому Совєтському Союзі від жовтня 1917 року — фактичним диктатором був партійний генеральний секретар, бо й ленінська конституція признавала партії монополь влади. Мав усі дані зберегти ту зладу у будь-якій формі, тим паче, що був дуже амбітний, жадний влади і був зручним тактиком. Колишній президент Ричард Ніксон схарактеризував його, як діяча, який „переживе всі кризи". Мав теж добру коньюнктуру: мав противників, але у більшій частині свого урядування не мав ніякого суперника і лявірував між лівим та правим крилом партії, завжди маючи за собою як не одностайну підтримку від Політбюра чи пізніше псевдопарляменту, то від великої більшости. Все чого хотів, схвалювали ще перед його формальним вибором на „генсека" — своїми першими відвідинами Великобританії зробив дуже добре враження на тодішнього тамошнього прем'єра Марґарет Тачер, яка тепло висловилася про нього перед президентом Рональдом Реґеном, отож мав добрий ґрунт під ногами і всередині імперії і в міжнародному світі.

Різні історики й коментатори різно вказуватимуть на причини, які довели його до упадку. Здається, що погубила його комбінація його хиткої вдачі, погане знання людей, надто велика вірність ідеології комунізму та нерозуміння динаміки національних рухів. Він умів лявірувати між партійними сталіністами, як Єгор Лігачов, і лібералами як Володимир Яковлєв. Але його незнання людей виявилося яскраво у „путчі", що його організаторами і учасниками стали всі його найближчі особисті й політичні приятелі, призначені ним на всі найвищі становища. Ми у демократичному світі, знаємо, що найпершим доказом державницької мудрости лідера є добір мудрих, фахових і льояльних співробітників. Цієї прикмети Ґорбачов не мав. Вірність комуністичній ідеології показалася не у тому, що він дотепер не вирікся комунізму, але практично, що вперто не погоджувався на приватну власність на землю. У своїй земельній політиці, як в усіх ділянках політики, йшов на компроміс, на півзасіб. Борис Єльцин виріс на його суперника критикою його надто повільного темпа обіцяних реформ. За цю критику він викинув Єльцина з Політбюра, бо не любив критики і цим теж дав доказ, що говорячи про демократію і демократизацію — не знав суті демократії.

Орудування півзасобами показалося яскраво у спробах розв'язування щораз болючішої і гострішої проблеми національних рухів. Будучи фанатичним звеличником єдности Совєтського Союзу — він придумав форму „союзового договору", що його зладжував без порозуміння з лідерами волелюбних народів та підсував їм тільки до підпису. На цьому місці була вже мова про те, що Ґорбачов помилився і „спізнився": якби він склав був „союзовий договір" так, як його склали у Мінську і, згодом, в Альма Аті, лідери національних республік, то міг був стати фіґуральним головою такої конфедерації дійсно самостійних держав. Таке було можливе ще рік тому. Процес усамостійнення пішов вперед, Ґорбачов залишився позаду. Загаювання економічних реформ з відреченням від марксистської догми державного монополю на продукцію і розподіл — довело економіку СССР над берег катастрофи. Ґорбачов знову виявив слабість, а не силу: він погодився на перехід на вільний ринок, але не розуміючись ні трохи на економіці, головний рятунок вбачав не у приватизації державної власности, а в допомозі від Заходу, вимагаючи від „великої сімки" десятки більйонів, не розуміючи їхньої дійсної вартости, коли в ЗСА й Англії настала була економічна рецесія.

Резиґнація Ґорбачова — це перший випадок у всесвітній історії, бо ніколи ніякий диктатор влади не зрікався. У „Ню Йорк Таймсі" появилася вістка, що вже два місяці тому, у жовтні 1991 року, коли Буш стрінувся з Ґорбачовим у Мадриді на відкритті ізраїльсько-арабської конференції, він, Буш, зрозумів, що Ґорбачов „програв бій за владу". Сам Ґорбачов цього не відчував і зовсім не думав про якусь резиґнацію. Навпаки, він все ще вірив у можливість збереження „єдности" СССР і 30-го листопада 1991 року виголосив через радіо у Москві пламенний півгодинний заклик до населення України — не йти до референдуму, бойкотувати його. Та це не мало ніякого впливу.

Роман Кухар

УСТІЙНЕННЯ ПОНЯТТЯ КОМОНВЕЛТУ — ВИМОГА ЧАСУ

Інспірована російськими великодержавниками практика затягання поневолених Москвою народів у несславної пам'яті федерації, конфедерації й союзи під проводом Москви завжди кінчалась пануванням московської імперії над підчиненими їй народами, що ставали неминуче московськими колоніями.

Понад 70-річний підневільний стан неросійських народів у т. зв. СССР, що мав бути Союзом, а став насправді тюрмою народів, править за переконливий зразок очолюваної Москвою федерації, що має й інші підмінки в історії. Конфедераційний характер зв'язку України з Москвою мав уже Переяславський договір між гетьманом Хмельницьким та московським царем з 1654 року, що з задуманого гетьманом військового союзу перетворився на московський інструмент 370-річного поневолення України.

Про нове державне поняття Єльцинової „співдружности" незалежних народів Росії, України, Білорусі й інших республік колишнього СССР, відзиваються речники світових засобів масової інформації, як про „вільну конфедерацію". З історичного досвіду знаємо, що конфедерація — це тимчасовий феномен. Відомі конфедерації кінчались опануванням однієї сторони міцнішою другою. Показовими в цьому значенні можуть бути т. зв. Конфедераційні статті З'єднаних Стейтів Америки в 1781-1789 роках, що становили підставу управління держави стейтами. Вслід за конституцією на Конвенції стейтів Америки в Філядельфії 1787 року, конфедеративні уряди перетворилися в один державний Уряд ЗСА. „Райнську конфедерацію" в Німеччині (Союз німецьких держав з 1806-1813 років) створено під диктатом Наполеона й її завданням були головно німецькі військові контингенти в користь Франції. З упадком Наполеона й покінчилась ця неславна конфедерація. Конфедерація Південних стейтів Америки що залишили З'єднані Стейти (Союз), тривала протягом 1860-1865 років та покінчилась поразкою конфедератів у Громадянській війні, після чого наступило заключення миру в Аппоматоксі.

Якщо йдеться про поняття „комонвелту" посовєтських незалежних держав, що виникло з ініціятиви президента Російської федерації, Боріса Єльцина, то покищо ця державна термінологія дуже неясна, навіть нестійка. Походить вона мабуть від Британського Комонвелту незалежних від Англії держав „спільного добра" — Канади, Австралії, Нової Зеляндії, Південної Африки, Індії, згодом Пакістану й Банґлядешу, Цейлону, що разом із З'єднаним Королівством Англії існують символічно об'єднані ланкою корони Британської монархії, зрештою повністю незалежні від неї.

Чи Співдружність Незалежних Держав має теж притаманну собі символіку Єльцинової Російської федерації — як об'єднувального фактора, бо саме з його іменем поєднують світові засоби масової інформації оцей нечіткий новостворений „комонвелт"? Тоді це ледве чи вмісне з принципом рівности між собою незалежних держав Співдружности, що залюбки наголошує Єльцин. Бо в цьому випадку теоретична символіка робить місце практиці політичних і господарських договорів, які обмежують незалежність держав.

Декілька прикладів умовної рівности в такім конґльомераті, як Єльцинова Співдружність посовєтських республік, можуть прояснити характер взаємовідносин однієї незалежної держави з іншими. Україна, Білорусь, може й Казахстан, зрікаються володіння ядерною зброєю на своїх землях, зате Росія резервує собі право на неї, входячи заздалегідь у позицію надпотуги, куди більшої сили супроти решти членів Співдружности. Щождо економічно-фінансової співпраці, то невже плянована спільна валюта — рубель, є виразником тієї рівности? Або ж постачання України хлібом, м'ясом та іншими харчовими й індустріяльними продуктами в користь Російської федерації не є господарською експлуатацією України з боку Москви, тим паче, коли Москва й досі стримується з постачанням газу, нафти, дерева Україні? Щобільш, Росія вимагає рівного зобов'язання від інших незалежних держав комплексу Співдружности, якщо йдеться про сплату світові заборгувань СССР, проте лише за собою застерігає право на матеріяльну спадщину після СССР. Дивна, але звична великодержавна логіка — начебто Росія була правовірним спадкоємцем СССР, дарма що речники підсовєтської Росії завжди проголошували в цілому світі, що Росія така ж поневолена совєтською комуністичною системою нація, як і інші неросійські народи в СССР.

Таке визначення „рівности" з російського боку нагадує практикування більшої дози рівности кабана Наполеона (Сталіна) у творі „Хутір тварин" Дж. Орвелла супроти решти членів тваринної республіки.

Верховна Рада України повинна пильно придивитись до Єльцинового задуму нового об'єднання Співдружности, чергового державного творива під еґідою Москви, заки ратифікує цей нечіткий договір.

Степан Яворський

Вісті з Оттави

Українська громада в Оттаві, як зрештою і всі українці на рідних землях і в діяспорі, нетерпеливо чекала результатів референдуму на Україні і на вибори президента української держави. Тяжко заперечити, що остаточні результати референдуму здивували навіть найбільших оптимістів. Визнання української незалежности канадським урядом було приємною новиною для всіх українців.

Не дивлячись на несприятливу погоду, 3-го грудня ц.р., понад сто оттавських українців зібралось біля вічного вогню перед федеральним парляментом щоб відсвяткувати знаменну подію затвердження української суверенности голосами понад 90 відсотків населення України. Святкування відкрила голова оттавського відділу Конґресу Українців Канади, Леся Гірняк, а о. В. Шевчук, о. А. Чировський прочитали политву подяки. Після цього, Джім Едуардс, парляментарний секретар канадського міністерства сільського господарства, прочитав заяву прем'єр-міністра Малруні про офіційне визнання Канадою української незалежности. Лойд Ексворті, офіційний критик закордонної політики в парляменті від Ліберальної партії, і Свенд Робінзон, критик закордонної політики від нової Демократичної партії, висловили свою повну підтримку визнанню української незалежности і закликали канадський уряд чимскорше встановити дипломатичні стосунки з вільною Україною.

Ще кілька інших членів парляменту виступали з привітами. Присутнім був також міністер громадянства і багатокультурности, Джеррі Вайнер. Асистентка д-ра Олександра Кіндія, члена палати громад з Калґарі, прочитала привіт від посла, який того дня був ще в Києві, як обсерватор референдуму і виборів.

Відспіванням українського і канадського гимнів і заключною молитвою о. Р. Божика присутні закінчили святкування.

У четвер, 5-го грудня, в приміщенні української католицької церкви відбулися ширші сходини оттавського товариства прихильників Руху, на яких д-р Юлія Войчишин звітувала про своє перебування на Україні перед і під час референдуму. Д-р Ю. Войчишин поїхала до Києва 14-го листопада на запрошення головної управи Руху і там отримала, разом з іншими представниками з Канади, офіційне уповноваження від секретаріяту Верховної Ради бути обсерватором референдуму. Д-р Юлія Войчишин брала активну участь в зібраннях і маніфестаціях, які відбувалися в Києві та інших містах, і часто виступала перед публікою, заохочуючи її голосувати за самостійність. Під час самого референдуму 1-го грудня д-р Ю. Войчишин, разом з представником канадського парляменту Патріком Боєром, відвідала військову школу для кадетів в Житомирі і, після розмови з молодими військовиками, винесла дуже позитивне враження про їх наставлення до української суверенности.

На цьому зібранні, крім д-ра Ю. Войчишин, виступали Ляриса Тельпаш і Михайло Костюк, члени організацій молоді, які також були в той час на Україні.

У неділю, 8-го грудня, у конференційній залі канадського міністерства закордонних справ, Товариство Українських Канадських Професіоналістів і Підприємців влаштувало доповідь д-ра Мирона Куропася, професора Північного Іллиной університету, колишнього спеціяльного дорадника президента Форда і постійного дописувача до тижневика „Юкреїніян Віклі", на тему „Україна в новому світовому устрою".

У цікавій і дотепній доповіді д-р М. Куропась розказав про працю українських іміґрантіїв у ЗСА від початку їхнього поселення, протягом двох світових воєн, під час ганебної поведінки Бюра спеціяльних досліджувань в останньому десятиріччі, аж до сучасних подій, коли американський Уряд був змушений змінити своє наставлення до питання української самостійности.

У понеділок, 9-го грудня, старанням Українського Інформаційного Бюра і місцевого відділу Конґресу Українців Канади, відбулось святочне прийняття у приміщенні канадського федерального парляменту з нагоди затвердження референдумом української незалежности. На це прийняття були запрошені члени канадського парляменту, які перебували на Україні під час референдуму, члени палати громад, які постійно виступали з прихильними коментарями відносно України під час дебат в парляменті, і члени української громади в Оттаві.

На прийнятті виступали чотири депутати від трьох головних політичних партій, а саме: Патрік Боєр — від Консервативної партії, д-р Рей Паґтахан — від Ліберальної, Рой Гарвей — від нової Демократичної і д-р Олександер Кіндій — від Незалежних консерватистів. Усі чотири депутати хвалили демократичний процес проведення референдуму і виборів президента на Україні. Патрік Боєр, який репрезентував урядову партію канадського парляменту, переслав свої позитивні спостереження до Оттави зразу після перших підсумків голосування, і його рапорт безумовно вплинув на рішення канадського уряду негайно визнати незалежність української держави. Д-р Рей Паґтахан, Рос Гарві і д-р Олександер Кіндій підтвер-

(Закінчення на стор. 4)

Лев Яцкевич

НА ЩО ХВОРІЄ АМЕРИКА?

Світ, в якому живемо, зміняється немов в калейдоскопі, а з ним наша нова, прибрана батьківщина, ЗСА. Пригляньмося деяким основним фактам і подіям, які можуть мати драматичний вплив на наше життя в найближчому майбутньому. Не зважаючи на кризу пального в 1973 році, на тривожні заклики та апелі про потребу обмеження імпорту нафти, шляхом ощадности пального і збільшення продукції американських родовищ, ЗСА імпортують тепер 47 відс. свого запотребування на нафту. Після багаторічних балачок про потреби енерґетичної самовистачальности — американська залежність від арабської нафти поглибилася на 30 відс. у порівнянні з 1973 роком. Американські нафтові компанії, користаючи з підвищених цін за нафту ОПЕК-ом, добивають до тих цін свій прибуток, що в тому році, становить пересічно 200 відс. Висока ціна за бензину та брак американських, малих, економних автомобілів, вплинули на збільшення імпорту чужинецьких автомобілів та катастрофічне падіння продажу американських автомобілів. У висліді, американська фірма Крайслер найшлася знову на березі банкрутства, а за нею крокує фірма Форд. У висліді біля півмільйона автомобільних робітників найшлися без праці.

Найбільшими економічними ворогами ЗСА є сьогодні Японія та Німеччина, що засипують ринок Америки своїми товарами, збільшуючи в цей спосіб її неґативний балянс імпорту та знецінюючи американський доляр.

На краще представляється справа на політичній арені, де ЗСА постійними ваганнями та поганим „таймінґом" реакції на іранську афганістанську та іракську кризи, впровадили себе в імпас, з якого вони не можуть тепер вийти. Цілий світ хворіє на брак лідерів, але найбільше, дошкульно відчуває це Америка. Перебравши від Англії керівництво світу, ЗСА виявилися до тієї ролі належно непідготованими.

Як, проте вияснити собі падіння американської індустрії, яка після завершення Другої світової війни, була сповнена динамізму та не мала, дослівно, жодного суперника у світі? На те склалося багато причин, з яких найважливіша — це відсталість американської технології. Американська капіталістична система основана на продукції, яку фінансують акціонарі, які вимагають за це якнайбільших прибутків, щоб зробити акції атрактивними, цебто піднести їх ціну на біржі, директори індустріяльних фірм часто-густо ощаджують на інвестиціях, користуючися старими, зношеними машинами, які не можуть дати тієї видайности, що нові, модерні машини, якими користуються сьогодні, японська, німецька, а частково, французька індустрії. Вони, не тільки, дають більшу видайність (кількість продукту на одиницю часу), але вимагають також меншої обслуги. У висліді, німецькі та японські продукти набагато дешевші від американських. Щоправда, Японія і Німеччина мусіли змодернізувати свої промисли, тому, що вони були знищені в часі війни. Але те саме повинна була зробити також Америка, тим більше, що вона вийшла з війни переможцем.

Японія, яку, до речі, Америка після війни відбудувала, кинула виклик американській домінації в ділянці комп'ютерів, електроніки та синтетичних волокон. Німці, французи та совєти дігнали Америку в продукції вирощувальних атомних реакторів, які продукують тепер більше ядрового матеріялу, ніж його самі спалюють в своїх атомних горнилах.

Другою поважною турботою ЗСА становить присмерк виробництва американської сталі, що є не тільки менше видатна, але сама сталь гірша за чужинецьку. Для прикладу можна згадати, що Америка імпортує 50 відс. сталі та 40 відс. всіх гайок, болтів та великих шруб з-закордону.

Американський промисл сьогодні звязаний у динамічній системі світового економічного росту, що основується на технологічних поліпшеннях та новаторствах, в яких, на жаль, Америка залишилася далеко позаду. Основу новаторства та змін в технології становлять досліди та розвиток нових метод продукції (т. зв. рисерч енд дивелопмент). У цій галузі Америка, в останніх роках, стоїть також позаду інших індустріяльних країн. Заавансовані промисли Німеччини та Японії зумовили в себе змен шення інфляції через стабілізацію цін, більшу видатність продукції та надвишку в закордонній торгівлі. Щоб припинити присмерк американської індустрії, її доцьогочасна, капіталістична система вимагає докорінної зміни.

Але хресними батьками сьогоднішнього, американського імпасу слід вважати в першій мірі, Едісона та Генрі Форда, що своєю геніяльною винахідливістю та масовою продукцією започаткували дешеву консумпцію, фікцію необмеженого росту та необмежених ресурсів Америки.

Американський покупець протягом останніх 100 років, став предметом рафінованої реклями, що промощувала собі шлях до його складної психологічної системи та, у висліді, створила найбільш марнотравне

(Закінчення на стор. 4)

Олександер Серафин

ІНДУСТРІЯЛІЗАЦІЯ УКРАЇНИ В КОЛИШНЬОМУ СССР

I.

Індустріялізація країни — це процес розвитку її економіки, механізація її промислового виробництва і сільського господарства та створення верстатів праці для загосподарення промислових районів. Зацитовані совєтські статистичні дані треба уважати, що вони призначені „на замовлення". Деяку тільки статистику, подану тут автором у цій короткій аналізі про індустріялізацію встановили західні джерела.

Перед Другою світовою війною

Метою першої П'ятирічки в роках 1928-32 було зіндустріялізувати СССР. Її видатки були дуже високі та призначували велику частину ресурсів інвестиціям в промисловість. Перша П'ятирічка була виконана за чотири і пів року. Індустріялізацію продовжувано в другій П'ятирічці (1932-37) і третій, яка була перервана Другою світовою війною.

Зосереджуючи ресурси в розвиток тяжкої промисловости, Сталін хотів піднести країну економічно і мілітарно. Успіхи в сільському господарстві залежали також від індустріялізації. Тим старався він показати перед світом великий осяг соціялізму.

Протягом першої П'ятирічки, значного росту зазнали машини-будівельна, електрична, автомобільна і хемічна промисловості, як також виробництво сільсько-господарських машин. Продукція сталі, заліза, вугілля і збіжжя не осягнула своєї цілі. Друга і третя П'ятирічки продовжували експансію тяжкої індустрії з натиском на якість товарів. Вони також удосконалили виробництво електрики, поширили будову доріг, мостів і залізничної сітки. До Другої світової війни, СССР зумів дігнати індустріяльні капіталістичні країни в багатьох галузях промисловости. Ця швидка індустріялізація відбулася в некористь громадян. Їхні основні життєві потреби не були задоволені. Водні і санітарні споруди були занедбані.

Коли селяни терпіли від примусової колективізації, міські робітники втратили свободу вибирати працю і працювали часто в прикрих обставинах. Примушувано працівників до праці стахановщиною і карами за невиконання призначеної норми. Для піднесення індустріяльної продукції, встановлено економічні винагороди партійним, бюрократам і директорам фабрик. Постають нові промисловості і мільйони верстатів праці, які притягають селян до індустрії і вищого життєвого рівня. Це були роботи з вищою продуктивністю, що спричинилося до високого економічного росту. За роки 1928-55, совєтський загальний сукупний продукт зростав від 4.4 і 6.3 відсотка річно, за обрахуванням А. Берґсона.

Після Другої світової війни

Післявоєнний ріст був менший, але поважний в порівнянні з іншими країнами світу. Сі-Ай-Ей встановляє ріст на 4.5 раза від 1950 і половиною 1980 років, або майже 4.5 відсотка річно. Наприклад, економічний ріст ЗСА становив лише 2.7 раза, Великобританії — два рази, Німеччини, Франції і Італії — 4 до 4.5 раза.

У 1946 році проголошено четверту П'ятирічку — гаслом якої була відбудова совєтської індустрії — зокрема виробництво сільсько-господарських і вантажних машин, заліза, сталі, вугілля, електрики, лісоматеріялу і цементу. Високий відсоток засобів повторно був призначений на оборону. Знову, сконцентровано інвестиції в тяжку промисловість в некористь сільського господарства, житлового будівництва і продуктів домашнього вжитку. Життєвий рівень совєтських громадян, назагал, покращав щойно в п'ятій П'ятрирічці (1951-55). Не зважаючи на це, плян знову ставив тяжку промисловість на першому місці, хоч більше товарів домашнього вжитку стало також наявними.

Для збільшення продукції збіжжя, рішено в 1945 році культивувати мільйони ґектарів землі в Центральній Азії і Сибірі, які ніколи не були використані. Хоч ця програма тимчасово розв'язала аґрарну проблему, але не розв'язала основної продутивности сільського господарства взагалі.

В кінці режиму Сталіна, можна завважити великий поступ у тяжкій індустрії і виробництві зброї. З другої сторони, можна було побачити занедбане сільське господарство. Насильством створено індустріялізацію СССР. Швидке переливання наукового і технічного знання в совєтську спільноту із-зовні часто здобуту індустріяльним шпигунством, створило великі кадри кваліфікованих працівників, учених, науковців інженерів і техніків. Сталін поширив діяпазон совєтського індустріяльного виробництва, збільшуючи кількість продуктів кількакратно.

Шоста П'ятирічка (1956-60) була занехана в 1958 році із-за неможливости її переведення. Їй слідував семирічний плян (1959-65), який мав амбітні програми в ділянці житловій і виробництва сільсько-господарських продуктів. Тяжка індустрія продовжувала свій ріст, але інші ділянки господарства не виконали намічених високих норм.

Початки невдач

За режиму Хрущова (1955-64) були наміри збільшити виробництво продуктів широкого домашнього вжитку в некористь видатків на оборону. Після його усунення, перевага знову змінилася в користь мілітаристів. В восьмій П'ятирічці (1966-70) були спроби задовільнити всіх. Більшість промисловостей позначилося здоровим ростом. У 1970 році неефективність і зла погода значно знизили сільсько-господарське виробництво, що примусило імпортувати харчі. Алькоголізм, демографічні зміни і малий приріст населення знизив приріст в трудовій силі в індустріяльних осередках країни. Сирівці і нафта стали більш коштовними в їх добуванні. Наслідком чого економічний ріст зачав меншати. СССР не міг використовувати внутрішній ріст, щоб продовжувати економічну експансію. Продуктивний рівень СССР постійно падав і між 1971 і 1975 роком досягнув критичного стану. Це спричинилося частинно вичерпанням традиційних приростів продуктивности, частинно неурожаєм в 1975 році і чи не найбільше строгим контролем економії центральним плянуванням. Одначе, пляни на роки 1976-80 далі були оптимістичні і не мінялися навіть тоді, коли було ясно, що вони не до здійснення. Брак працівників в індустріяльних центрах став критичним в 1970 роках і був ще більше критичним в 1980 роках. Це спричинено зниженням приросту населення, зокрема в центральних республіках, і довшим періодом навчання і стажування.

Закінчення буде.

У НЕДІЛЮ, 29-ГО ГРУДНЯ, виступаючи на програмі телевізійної мережі Ен-Бі-Сі, „Зустріч з пресою" секретар Департаменту торгівлі Роберт Мосбакер став першим із високопоставлених чиновників Уряду президента Джорджа Буша, який натякнув на те, що Японія є співвинною в сповільненні відродження американської економіки. Аналітики уважають, що ці його натяки є ще більш вагомими, бо висловлені майбутнім головою виборчої кампанії президента Дж. Буша та ще й до того напередодні поїздки Президента до Японії. Одначе найбільш важливим у цьому вони уважають постійні атаки демократів, що президент Дж. Буш не має економічної програми для країни, бо займається закордонною й то не надто вдалою політикою.

ТОВАРИСТВО СВЯТА СОФІЯ — КОМІСІЯ ПАТРІЯРШОГО ФОНДУ

повідомляє:

на **ПАТРІЯРШИЙ ФОНД** зложили

ЖОВТЕНЬ — 91

по 500 дол. — д-р Олександер Стрільбицький, Василь Леканка;
348 дол. — з Коляди 90-91 Українського Патріярхального Товариства — Відділ: Піттсбурґ і Західня Пеннсильванія;
200 дол. — Український Церковний Комітет у Вайлдвуді, Н. Дж. (100 дол. на Церкву в Україні на руки Кардинала Любачівського, 100 дол. на Беатіфікацію слуги Божого Митрополита Андрея Шептицького);
100 дол. – Борис Дурбак (на поміч Церкві в Україні в пам'ять дружини бл. п. Теодозії);
50 дол. — М. Марусяк;
30 дол. — Михайло і Ліда Балагурпак (в пам'ять бл. п. д-ра Романа Осінчука);
15 дол. — Н. Б. Масюк;
10 дол. — Лідія Рудик-Бурачинська.

Збірка у пам'ять бл. п. д-ра Володимира Коропея — на поміч Церкві в Україні. Збірку перевели: Віра Сендзік та Олександра Обаранець. Переслала Дарія Кузик, зложили:

500 дол. — Уляна Коропей, дружина;
по 250 дол. — д-р Роман і Лаура Коропей, д-р Володар і Зореслава Кузик;
100 дол. — Дарія Кузик;
по 50 дол. — д-р Теодозій і Віра Сендзік, д-р Ярема і Наталія Дубик, Марія Савула, інж. Мирослав і Ліда Кіржецькі, Христя Кіржецька, Марічка Кіржецька, Надя Кіржецька;
по 25 дол. — Ольга Дубик, інж. Макар і Дарія Копаниця;
по 20 дол. — Марія Кассіян, Люба Ґоянюк, Іван і Софія Головка, Петро й Ірена Плис, Сильвестер і Анна Петруняк;
по 10 дол. — Галина Костюк, інж. Андрій і Ірена Турчин, Михайло і Марія Глушок, Микола і Марія Кардаш, Василь і Розалія Головчак, Зенон і Евелин Федорович, Юстина Надраґа.

ЛИСТОПАД — 91

Зложили:

35,000 дол. — зі спадку бл. п. Олександра Яроша — Нюарк, Н. Дж.;
по 100 дол. — Йосиф Вомпель, д-р і Пані Богдан Мриц, Стефан Ґула;
40 дол. — Н. Н. — Філядельфія;
20 дол. — Йосиф Губчак.

Збірка у пам'ять бл. п. Евгена Богдана Круцько на духову семінарію у Львові. Переслала сестра покійного Ірена Ґавур — Кент,ОГ., зложили:

по 50 дол. — проф. Ярослав і Стефанія Іванчук, Зенон Круцько (Канада);
30 дол. — д-р Михайло й Орися Савчак;
по 25 дол. — д-р Володимир, Надія і Олена Кравців, д-р Стефан і Люба Іванчук, мґр Роман і Василина Гординські, д-р Іляріон Колинич;
по 20 дол. — мґр Ярослав і Ярослава Кришталович, Дарія і д-р Ляриса Микитин, мґр Мирон і мґр Марія Масюк;
по 10 дол. — мґр Ярослав і Дарія Говикович, інж. Ярослав і Марта Сидір,інж. Ірена Кашублиська, Ірена Дубас.

Листа ч. 117 — збірка Українського Патріярхального Т-ва, Відділ: Фенікс, АЗ. на поминках за бл. п. Григорія Долішнього, призначена на виховання українських священиків, переслав о. диякон Евген Василина, зложили:

по 100 дол. — Т. Долішний, Патр. Т-во, Відділ у Фенікі;
30 дол. — Сестрицтво Успення Божої Матері — Фенікс, АЗ.;
25 дол. — Евген Василина;
20 дол. — Н. Броніцкі;
по 10 дол. — Беш, Ст. Спільник, О. Комарницький, І. Чопко, Агащук, Фик;
по 5 дол. — Заліский, Олійник, П. Дрист, Лилик, Махайлів, Сливка, Устіянівська, Хичій, Філь, І. Олійник, М. Качмар, Осадца;
3 дол. — Г. Дорош;
2 дол. — В. Кутула.

Листа ч. 127 — Збірка в Елмайра Гайтс, Н. Й. Збірку перевів і переслав Василь Осташ, зложили:

100 дол. — Іван і Марія Ващишин (другий даток в сумі 100 дол. за 1991-ий рік);
50 дол. — Гриць Пікулецький;
по 30 дол. — Василь Салиґа, Василь Осташ;
25 дол. — о. Стефан Фабризей;
12 дол. — Василь Цап;
по 10 дол. — Павло Німець, Ева Боняк, Іван Олійник, Василь Вітак, Михайло Скай, Василь Салиґа, Василь Панкевич;
по 5 дол. — Ярослава Гумерда, Вероніка Угущак, Володимир Василишин, Михайло Осташ, Микола Рось, Ольга Рось, Василь Костів, Левуш Сенков, Михайло Дучий, Антонія Дацко, Василь Петрик, Михайло Петрик, Михайло Довжицький, Никола Маґера, Володимир Курчицький, Катерина Пакевич;
по 2 дол. — Антонія Овдієнко, Марія Федорів, Анна Мартинюк, Катерина Сабан, Никола Гопчук, Володимир Казельські.

Збірка Українського Патріярхального Т-ва, Відділ в Нюарку, Н. Дж. в пам'ять бл. п. Федора Луцишина на відбудову Церкви в Україні. Переслав ред. Василь Пасічняк, зложили:

по 50 дол. — Альбіна Луцишин, Галина Гюз, Теодор Чіх;
по 25 дол. — Василь Пасічняк, Ярослав і Надя Бігун, Евстахій і Соня Маснек, Святослав і Оксана Макаренко;
по 20 дол. — Марія Охоцька, Катерина Корнявка, Елсі Вітакер, Василь Гнатів, Михайло Матіяш;
по 10 дол. — Ірина Яворська, род. Шпигульських, Олександер Матківський, Кость Гречак, Микола Кузишин.

Товариство Свята Софія — Комісія Патріяршого Фонду — складає щиру подяку усім жертводавцям і збірщикам.

Всі датки на Патріярший Фонд Товариства Свята Софія можна відтягати від податку: IRS No. 23-7380645.

Всі чеки просимо виписувати на:

St. Sophia Religious Association
— Patriarchal Fund

та пересилати на адресу:

7911 Whitewood Road • Philadelphia, PA 19117

Відзначення висліду референдуму в Дітройті

Із швидкістю блискавки рознеслася по нашому місті вістка про неймовірно високий та переможний вияв волі нашого народу, який постановив стати паном на своїй землі. Потужна радість огорнула наші серця і пам'ять про цей день залишиться незабутньою в наших умах.

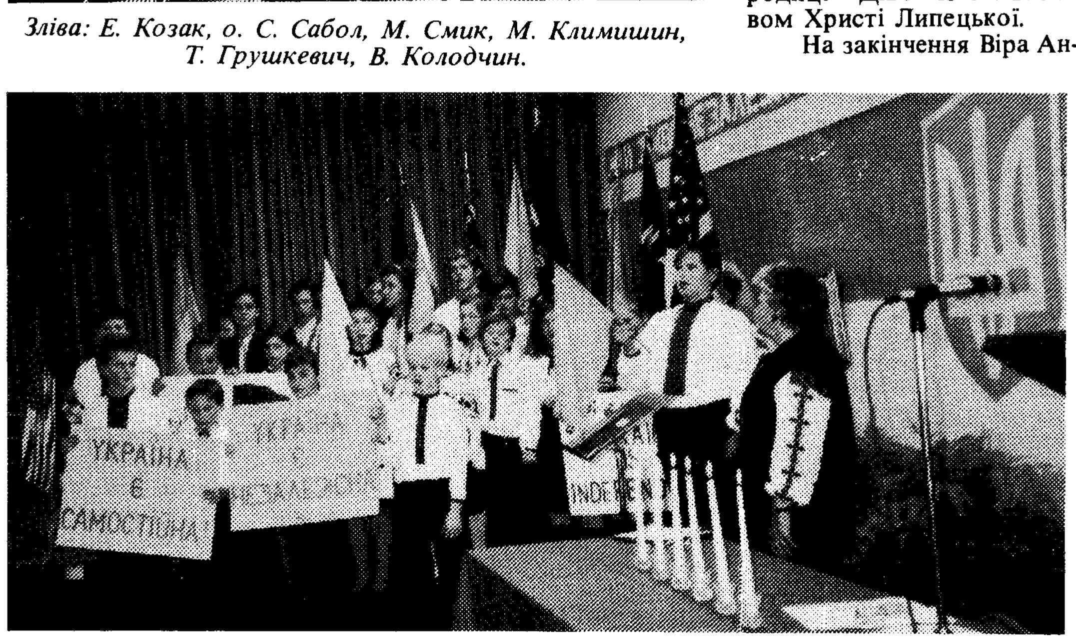
В середу, 4-го грудня, Товариство Прихильників Народного Руху України, відчуваючи насичену потребу спільного вияву цієї радості, скликало нашу громаду на зустріч. Голова Любомир Татух, вітаючи громаду, кликав подякувати Всевишньому та Пречистій Діві Марії за просто чудесну перемогу під час референдуму і за те, що ми дочекались цієї хвилини. Дітройтська громада на проведення цього референдуму відгукнулася дуже щедро і виконання цього священного обов'язку перед Батьківщиною дозволяє нам з радісним почуттям відзначати цю перемогу.

Зліва: Е. Козак, о. С. Сабол, М. Смик, М. Климишин, Т. Грушкевич, В. Колодчин.

Мґр Віра Андрушків, перебираючи дальше ведення зборів, підкреслила позитивну зміну політики американського уряду відносно подій на Україні та скоре визнання суверенности України рядом держав. І коли ми сьогодні радіємо разом з нашими братами і сестрами в Україні, ми мусимо собі також усвідомити, що в Україні починається тяжкий час перебудови усіх ділянок суспільного життя, до чого ми також мусимо причинитися.

По відспіванню американського і українського гимнів Христиною Липпецькою слідували молитви о. Христофора Войтини і о. Миколи Невмержицького. Присутні представники польського, литовського, словацького і жидівського народів своїми заявами висловлювали вдоволення із розвитку подій в Україні. Ґратуляційні послання від сенаторів К. Левіна та Дон Ріґеля наспіли разом із посланнями конґресменів Давида Бонієра та В. Брумфільда. Відгукнувся також ґубернатор стейту Мишиґен Дж. Енґлер. Ґратуляційну проклямацію видав посадник міста Воррен.

Учні школи Непорочного Зачаття.

Повна достойної поваги була промова інж. Василя Колодчина. Насвітлюючи з історичної перспективи безнастанну вікову боротьбу українського народу за свою самостійність, він згадав ряд видатних постатей нашого народу, які в тій чи іншій ділянці життя стояли в проводі цієї боротьби. Згадав також всі військові з'єднання, які зі зброєю в руках боролися за волю. Допроваджуючи історію цієї боротьби до сучасної хвилі, він представив присутніх на залі чотирьох членів нашої громади, які брали активну участь в цій боротьбі і віддали їй все своє життя. Це були маестро Едвард Козак, вже майже останній січовий стрілець, о. д-р Себастіян Сабол, капелян Карпатських Січовиків, редактор Михайло Смик, жертва сталінської тиранії,та д-р Микола Климишин, в'язень польських тюрем і німецьких концтаборів. Незгасаючий дух боротьби у формі запалених свічок вони передали в руки представників молодого покоління.

Степан Віхар і Василь Колодчин подали вислід голосування в окремих областях, що довело радість зібраних до захоплення, яке проявилось в відспіванню „Многая літа".

„Як нам тепер усім відомо, завила В. Андрушків, вислід голосування за суверенність України перейшов з абсолютною більшістю. То ж піднесім наші келихи і вітаймо Україну як вільну державу в колі вільних народдів". З короткими заявами виступили голова Української Координаційної Ради Зенон Василькевич і голова Конґресового Комітету Борис Потапенко.

Далі розпочалася мистецька частина. До радості хвилі долучилася радість бачити розкішний гурт наших школярів, які під доброю опікою своєї учительки Ксені Кучер співали і деклямували, що є гідне похвали, беручи під увагу короткий час для підготовки. Поему В. Сосюри „Любіть Україну" рецитував Зенон Чорній, поему „Клятва" рецитував д-р Юрій Розгін. Оба досвідчені в цій ділянці, в їх виконанні глибокий зміст поем виразно дійшов до слухачів. Хор церкви св. Йосафата під управою нового дириґента Щесюка відспівав „Отче наш" і „Богородице Діво" із сольоспівом Христі Липецької.

На закінчення Віра Андрушків сказала: „Сьогодні ми святкуємо сповнення наших мрій — наші бажання, наша довголітня праця завершилася успіхом. Та памятаймо, що це тільки перший крок. Україна потребує нашої допомоги. Ми тепер повинні працювати невпинно та впливати на американський уряд, щоб він визнав Україну якнайскорше".

Дбайливе прибрання залі було вислідом праці Володимира Дигдала. На стіні були естетично оформлені сторінки американської преси про події на Україні — вислід праці мґр. Миросі Стефанюк.

Американська преса була заступлена чотирма репортерами газет „Воррен Віклі", „Кетолік Нюз Сервіс", „Дейлі Трібюн", і „Мекомб Дейлі", (газета, яка часто вміщує прихильні статті на українські теми на підставі інтерв'ю з Я. Дужим.)

Доповненням цього історичного зібрання було прийняття, приготоване панями з Руху, з А. Салик на чолі.

Володимир Баран

Відбулися...

(Закінчення зі стор. 1)

Учасники нарад Округи УНС Ню Гейвену.

(Фото: С. Стубань)

до Головної Канцелярії адреси всіх членів. Дякувала Управі Округи за вибір комітету на святкування 100-ліття УНСоюзу. Закликала, щоб члени й нечлени писали і телефонували до президента ЗСА, сенаторів, конґресменів їхнього стейту в справі української незалежности.

У. Дячук згадувала, що в Україні в пресовому бюрі УНС працює на зміну дві кореспондентки, які інформують про важливі події в щоденнику „Свобода" і англомовному тижневику. Рівнож є колишні стипендистки УНСоюзу, які дають інформації до трьох американських часописів.

Після вичерпних інформацій про УНСоюз і події в Україні д-р М. Снігурович попросив присутніх до дискусії і запитів до головного предсідника У. Дячук.

До дискусії зголосились: Троян, В. Ґіна, Д. Стець, В. Романишин, В. Лучкань, В. Ґлова, С. Стубань. В більшості питання відносились до союзових справ. На всі питання У. Дячук дала точні відповіді. Д-р М. Снігурович подякував У. Дячук за цікаву доповідь, як і рівнож дякував всім присутнім.

Головний предсідник УНС , як і голова Округи, закликали до посиленої праці для добра Союзу і до допомоги Україні.

На закінчення нарад д-р М. Снігурович запросив присутніх на вечерю, яку приготовила пані Василенко. Господарем зборів був голова 277-го Відділу В. Василенко й О. Гладун.

В Україні

(Закінчення зі стор. 1)

відкриття посольства і обмін послами. Дж. Степанчук зазначив, що це є дуже радісною новиною і особисто для нього, і для всього американського народу. Розповідаючи про привітання президентом Бушем американського народу з нагоди Різдва Христового, Дж. Степанчук відзначив, що американський президент вітав також всіх українців з Різдвом та Новим роком, бажаючи всім добробуту.

Київ, 27-го грудня. — Міністер зовнішньоекономічних зв'язків України Валерій Кравченко в інтерв'ю українській телевізії заявив, що він та міністер зовнішньоекономічних зв'язків, та зовнішньої торгівлі Китаю парафували угоду між урядом Китайської Народної Республіки і урядом України. Угода має бути підписана на початку січня 1992 року і започаткує безпосередній торгово-економічний, зовнішньоекономічний і науково-технічний роз виток відносин між Україною та Китаєм. Угода також передбачає поширення експорту і імпорту. Порушувалися питання про відкриття посольства Китаю в Україні та встановлення дипломатичних стосунків. Китайська сторона заявила, що бажає вносити свої інвестиції у створення спільних підприємств в Україні, має намір побудувати великий китайський торговельний центр та відкрити своє торговельне представництво.

Душею з Україною

Саскатун, Саскачеван. –У день референдуму в Україні приятелі Руху у Саскачевані, при співучасти Українського Студенського Клюбу при Саскачеванському Університеті, під патронатом КУК влаштували День Української Державности, передбачаючи голосування великої більшости громадян України за українську державність.

На залі Українського Національного Об'єднання ледве могла поміститись велика кількість наших жителів, щоб у цьому чи не найважливішому дні в новітній історії України могли злучитись духовно із українською нацією, яка здавала іспит своєї державної аспірації. Ми вірили у наш народ і вірили не надаремно.

Залю прибрано написами, прапорами, лозунгами, що їх виконали діти нашої двомовної школи ім. Св. Горетті та пан Полатайко. Програми відкрила учителька школи Надя Прокопчук молитвою „Отче Наш", що відспівав хор „Весна", після чого на тлі хору маленька Уляна Кожолянка віддеклямувала „Молитву Україні". Д-р Слава Кожолянка виголосила прекрасну доповідь, яка була для цієї нагоди дуже повчальною. Свої таланти показали Уляна, Ала і Олександер Кожолянки: грою на бандурах, співом та деклямацією. Вся родина Кожолянів — це гості із Чернівців.

Доповідь в англійській міві мала Людмила Войтковська, теж із України, яка робить докторат англійської мови в Саскачеванському Університеті. Танцювальна група „Рушничок" та школа українських Танців своїми танцями збагатили програму, як теж учениця середньої школи І. Ді. Вона віддеклямувала вірш Шевченка „Думи мої".

Надзвичайно приємно було бачити серед нас посла провінційного парляменту Мирона Ковальського, який заступав нашого прем'ра Саскачевану Романа Романова. Пан Ковальський привітав всіх присутніх із великим днем нашої державности, в українській мові, запевнив, що провінційний уряд ще тісніше буде співпрацювати з Україною, а нас всіх закликав до помочі, щоб найповніше реалізувати державність України, щоб Україна стала у колі вільних народів, як вчив нас Тарас Шевченко.

Мирослав Чарнецький, голова Відділу КУК у Саскатуні та міський радний, вказав нам на важливість сьогоднішнього дня для нас, у діяспорі та в Україні. Всечесний о. Р. Лужний, парох української католицької катедри св. Юрія та всечесний отець Б. Демчук, парох української православної церкви Всіх Святих разом відмовили молитву у наміренні українського народу, просячи благословення великого Бога для нашої многострадальної нації.

Хор піснею „Боже Великий Єдиний" закінчив програму цього емоційного дня. Під час співу багатьом котились сльози з очей, що Господь дав нам дочекати волі Україні, за яку боролись чисельні покоління віками.

Д-р С. Дершко, голова Руху,відчитав телеграму до прем'єра Канади Браєна Малруні із проханням визнати Україну та встановити дипломатичні зносини, та копії Жанові Креченові, лідерові Ліберальної партії, як теж Адрі Маґлоклінові, лідерові Нової Демократичної партії. Він також подякував всім тим, що брали участь у Дні Державности, і запросив усіх на чайне прийняття та оглядини фільмів з України, які висвітлювала д-р Кожолянко.

С. Дершко

Святомихайлівський вечір в Баффало

Такий вечір в нашій громаді відбувається майже кожного року і не завжди влаштовує його та сама організація чи установа. Але часто цей привілей припадає Українському Домі „Дніпро". Так було і цього року.

З огляду на те, що день св. Михаїла припав у цьому році на четвер, вечір влаштовано у найближчу суботу, 23-го листопада. Відбувся він — очевидно — в Українському Домі „Дніпро", у великій залі.

Управа Дому подбала про те, щоб Вечір пройшов якнайкраще, щоб учасники мали змогу не тільки розважитися, але й збагатити своє знання відомостями про Архангела Михаїла, про його культ в Україні, про пов'язані з його Днем українські народні звичаї. Доповідь на цю тему виголосив в часі спільної вечері автор цього допису.

Імпрезу відкрив голова управи Українського Дому „Дніпро" Іван Горбачук. Привітав він гостей і подякував їм за участь. У своєму привітанні згадав Михайлів і Михайлин, бо ж їм присвячений цей вечір!

Після офіційного відкриття місцевий парох о. Мар'ян Процик провів молитву, поблагословив трапезу і поздоровив усіх присутніх на імпрезі Михайлів з їхнім святом, бажаючи їм довгого віку. Отцеві побажання присутні на залі гості доповнили грімким „Многая літа".

По вечері гості провели час у розмовах при столах, а хто мав бажання потанцювати, танцював при звуках оркестри „Вечірня мелодія".

Святомихайлівський вечір можна б назвати Михайлівськими Вечорницями. Була це остання нагода забавитися перед постом — Пилипівкою. Тепер почекати із забавами до М'ясниць.

Михайло Лоза

Вісті...

(Закінчення зі стор. 2)

дили виступ Патріка Боєра і висловили своє вдоволення демократичним процесом проведення референдуму і виборів президента.

Серед присутніх на прийнятті були: Стівен Папроскі, перший заступник спікера палати громад, Льорн Найстром і Свенд Робінзон, провідні члени палати громад від нової Демократичної партії, Террі Кліффорд — консерватист і Мак Гарб — ліберал. На прийнятті також була дружина генерального консула, Теля Буртин-Ґайовська, і його мати, Ірина Ґайовська.

Одним з головних промовців був гість з України, Ігор Деркач, народний депутат Української Верховної Ради. Він висловив вдячність канадському урядові за визнання української державности і запевнив канадських політиків, що Україна буде йти шляхом правдивої демократії. Також був присутнім перший секретар польської амбасади, Збіґнєф Ґужинський.

У вівторок, 10-го грудня, у приміщенні української духовної семінарії св. Духа, відбулася цікава доповідь проф. С. Плохого, історика і директора катедри дніпропетровського університету, на тему „Релігія і політика в сучасній україні". Було особливо цікаво почути думки про релігію на Україні від людини, яка має глибоке знання цього предмету і яка бачить і переживає зміни, які відбуваються на рідних землях.

ВИПРАВЛЕННЯ ПОМИЛКИ

У дописі п. н. „Храмове свято в Міннеаполісі" в числі „Свободи" 240 з середи, 8-го грудня, треба виправити: Владика Паїсій, а також скарбник місцевого Руху Олександер Полець.

На що хворіє...

(Закінчення зі стор. 2)

суспільство світу, яке у великій мірі відповідальне за сьогоднішню енерґетичну, матеріялову та економічну кризи. Більшість економічних діягностиків пов'язує недугу ЗСА з браком ринків збуту.

Хочеться вірити, що Америка, по останніх змінах на Сході, використає вміло нові ринки збуту шляхом допомоги новоствореним республікам переключитися на нові економічні та політичні рейки, під еґідою „пакс амерікана".

Перша зустріч з батьківщиною

Ця виставка стала подією у культурно-мистецькому житті Львова. Вона зацікавила багатьох львів'ян і гостей міста, викликала захоплення у відвідувачів, про що свідчать записи, зроблені у Пам'ятковій Книзі.

Миткиня-скульптор Христина Кишакевич — Кочалуба

Отже, 9-го серпня 1991 року в залях Львівського музею етнографії та художнього промислу відкрилася виставка творів Христини Кишакевич-Качалуби, скульпторки зі Швайцарії. Вступне слово виголосив Голова Львівського відділення Українського Фонду культури, народний художник України, професор Емануїл Мисько. Вітаючи Христину з відкриттям першої в Україні виставки її творів, проф. Мисько зазначив, що для національного відродження української культури надзвичайно важливими є контакти з митцями-українцями зі всього світу. Кожна така зустріч стає відкриттм талантів нашого народу і свідченням глибинного зв'язку кожного українця з батьківською землею.

Скульпторку тепло привітали заступник начальника Львівського обласного управління культури Григорій Чопик, актор Драматичного театру ім. Марії Заньковецької, заслужений артист України Юрій Бринський і автор цих рядків. На виставку приїхали з Пітсбурґу родичі Христини — доктори Юрій і Татяна Кишакевичі, для яких цей день став справжнім святом, до того ж подвійним, бо це їх перший приїзд в Україну від часу розлуки, що сталася 47 років тому. Для них виступаючі складали слова подяки за те, що не лише дали життя талановитій людині, а й виховали її у великій любові до знедоленого Отчого Краю. Цей день є пам'ятним і для чоловіка Христини — д-ра Михайла Качалуби, і для трьох маленьких Качалубів — Ромчика, Марійки і Оксани, що безтурботно спостерігали за всім, що відбувається довкола. А для багаточисельної родини Кишкевичів, що зібралась у музеї, цей день став днем незабутніх споминів.

Після урочистого проголошених слів гості оглядали виставку, ділилися враженнями і збирали автографи у скульпторки. Оглядати було що, бо виставлено 15 скульптур, 32 рисунки, а також деякі цікаві документи і фотографії. Привернула увагу гостей прекрасно виконана Христиною рукописна книжка — твір Василя Стефаника „Сини". Еспанський переклад зробив д-р Юрій Кишакевич. До речі, одну таку книжечку Христина подарувала Львівській науковій бібліотеці ім. В. Стефаника.

Христина Качалуба обрала для себе нелегкий вид мистецтва — скульптуру, в якій досягла значного успіху. В своїй працьовитості і наполегливості вона йде шляхом свого вчителя Григорія Крука — славного маестра-скульптора, мистецький шлях якого починався у Львові. Зрештою, наполегливість була властива Христині завжди: і тоді, коли студіювала графіку і малярство в Університеті Карнеґі-Мельон в Пітсбурґу, і коли вивчала скитське мистецтво, досліджуючи музейні збірки в різних країнах Европи і Азії. Але перемогла скульптура.

Твори Христини притягають погляд і захоплюють фантазію, в них присутні експресія і невловима таємничість. У строгих і витончених портретах батька, Крука, Алекса чи Ігора відчувається глибоке розуміння характеру людей, а пластичне вирішення образів є досконалим поєднанням форми і руху. В невеликому за розмірами „Торсо" (22 см) чіткістю і ніжністю ліній авторка підкреслює незбагненність краси людського тіла. Приваблюють своєю ліричністю і особливою теплотою твори „Любов", „Плачуча", Вишивальниця Надя", „Меланхолія", „Смуток". Сакральна тематика втілена в працях „Покрова", „В молитві", „Христос-Спаситель" і Хресті „Поможи нам у стражданні". Ці твори зворушують кожного і будять думку про сутність нашого буття. Та найбільш переконливим доказом властивої скульпторці філософії життя є останній з названих творів. Хрест „Поможи нам у стражданні" створений у 1988 році до 1000-ліття Хрещення України, він неодноразово експонувався у галеріях Заходу і одержав високу оцінку, зокрема на виставці в Парижі в Салоні сакрального мистецтва у вересні 1988 року. Дивишся на цей Хрест, і дивний неспокій та хвилювання огортають душу, бо є він уособленням страждáнної України і її вічної молитви до Бога.

Привертають увагу і рисунки Христини Качалуби, різні за тематикою і манерою виконання. Це в основному портрети і постаті людей, динамічні і одухотворені. Кожен рисунок — це гармонія краси і духу, злет і невловимість людської природи. А окремі рисунки мають відтінок загадковости. В творчості Христини Качалуби так вдало поєднується скульптура і рисунок, що, здається, вони не можуть існувати окремо. До речі, і Григорій Крук був прекрасним рисувальником, залишив значну кількість рисунків. Завдяки Христині 6 рисунків Крука є виставлені постійно у Львівському інституті прикладного і декоративного мистецтва, якому ці рисунки подаровані скульпторкою.

Виставка Христини Кишакевич-Качалуби нікого не залишає байдужим, бо

Цей твір Христини називають „Вишивальниця Надя"

Фото Любомира Криси

кожен її твір є поетичним виразом почуттів, надій і сподівань автора. Виставка тривала два місяці. Її змогли оглянути не лише сотні львів'ян, а й гості з різних міст України — Києва, Симферополя, Житомира, Хмельницького, також з-за кордону — Росії, Англії, Америки, Польщі, Чехо-Словаччини. Багато теплих слів щирого захоплення подарували Христині симпатики її творчості. Але найкращі слова від львів'ян:

„Захоплені чудовими творами, які настільки пройняті українським духом, що важко повірити, що створені далеко від рідної землі".

„Високоартистичні скульптури, що дають відчуття великої естетичної радості".

„Перед Вашими батьками схиляю голову за те, що вклали у Ваше талановите єство свою любов до України".

Композитор
Олесь Дяк

„Висловлюю щире захоплення високопоетичними, мистецькими творами Христини Качалуби, у кожному з яких — душа.
Власне — Душа! Богдан Стельмах.

Останні слова належать знаному українському поетові, який подарував скульпторці свої книжки з власним автографом.

Христина Качалуба повна творчих сил і свіжих задумів, отже, львів'яни можуть сподіватись в майбутньому на нову зустріч із скульпторкою.

Оксана Гентош
викладач Львівського Училища Прикладного Мистецтва ім. Труша, депутата Міської Ради народних депутатаів.